

BALET FORM NOWOCZESNYCH • AGH

1969–1999



REPERTUAR:

Choreografia: **JERZY MARIA BIRCZYŃSKI**

„**Shaft**” — Isaac Hayes

„**Emancipation Blues**” — Oliver Nelson

„**Song 2**” z III Symfonii pieśni żałobnych na sopran i orkiestrę — Henryk M. Górecki
choreografia powstała dla zespołu „*Douglas Dunn & Dancers*”

„**Nocturn**” — Krzysztof Knittel, Marek Chołoniewski
choreografia powstała na zamówienie „*Polskiego Teatru Tańca*”

„**Die Kunst der Fuge**” — niedokończona fuga na trzy tematy,
chorał „**Vor deinen Thron tret ich hiermit**” — Jan Sebastian Bach

„**Larghetto**” z II koncertu fortepianowego f–moll op 21 — Fryderyk Chopin
*I nagroda na Międzynarodowym Konkursie Choreograficznym „Le Ballet pour Demain”
w Paryżu–Bagnolet*

„**Tren pamięci ofiar Hiroszimy**” — Krzysztof Penderecki

„**Wariacje B–dur na temat Mozarta**” — Fryderyk Chopin
*wyróżnienie w Konkursie Choreograficznym podczas „Łódzkich Spotkań Baletowych”
choreografia powstała na zamówienie „Polskiego Teatru Tańca”*

„**The Magic Bus Ate My Doughnut**”, „**Tears of Joy**”, „**Child of Ecstasy**” — Don Ellis

„**Watermelon Man**” — Herbie Hancock

„**Wiggle–Waggle**” — Herbie Hancock

„**Preludio**” z Trez Piezas para orquestra de camera — Astor Piazzolla

„**Suita Barokowa**” — Arcangelo Corelli, Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi
choreografia: *David Earle*

„**Interplay**” — collage muzyczny: G. Puccini, H. M. Górecki i in.
choreografia: *Douglas Dunn*

„**Valle**” — Mehdi Mengjiqi
choreografia: *Agnieszka Łaska*

FOTO: Jacek Wcisło, Wojciech Plewiński, Andrzej Janikowski, Maciej Sochor,
Zbigniew Sulima, Jan Zych, Agnieszka Łaska



BALET FORM NOWOCZESNYCH • AGH



Został założony w 1969 roku przez Jerzego Marię Birczyńskiego przy Akademii Górniczo-Hutniczej, która do dzisiaj opiekuje się zespołem i zapewnia możliwość zajmowania się sztuką przez krakowską młodzież oraz ciągłość pracy artystycznej i jej prezentację w kraju i na świecie. W grudniu 1969 r. Zespół zadebiutował w programie „Telewizyjny Ekran Młodych” potem w lutym 1970 zdobył wyróżnienie na festiwalu młodych i debiutujących teatrów „START 70” (m.in. pokazał „*Tren pamięci ofiar Hiroszimy*” **Krzysztofa Pendereckiego**) i wkrótce stał się najbardziej znanym studenckim zespołem tańca nowoczesnego, obecnie konkuruje z zespołami profesjonalnymi w kraju i za granicą.

Brał udział w wielu profesjonalnych festiwalach m.in: Tanz Theater Tage w Heilbronn, Europäisches Hochschul Tanz-Theater-Treffen w Bochum, Jazz Jamboree, Jazz nad Odrą, Krakowski Festiwal Jazzowy, 7 Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich (m.in. „*Nokturn*” **Krzysztofa Knittla i Marka Chołoniewskiego**, „*Valle*” **Mehdi Mengjiqi**), Festiwal Jazzowy „Rumori Meditteranei” w Roccella Jonica we Włoszech, Międzynarodowe Konkursy Choreograficzne we Francji i Szwajcarii, III Ogólnopolski Konkurs Tańca Scenicznego i Choreografii w Gdańsku, Łódzkie Spotkania Baletowe, „Fine Arts Festival” towarzyszący sympozjum KBWE nt. światowego dziedzictwa kultury, Światowy Festi-





wal Młodzieży i Studentów w Moskwie, III Festiwal Sztuki Religijnej „Gaude Fest” w Ustroniu, Europejski Miesiąc Kultury w Krakowie, Kaliskie Spotkania Teatralne, I Krakowski Festiwal Tańca Współczesnego, World Art Underground w Wieliczce, Internationales Kulturfestival Weimar’99, Ballett-Gala w Norymberdze, XVI Festival Internacional de Danza Contemporánea ‘96 w San Luis Pótosí, Fiestas Octubre ‘96 „La Fantasía de la Danza” w Guadalajarze, III Festival Internacional de Arte Contemporáneo w León, Primer Festival Internacional Jaime Sabines w Tapachuli, Temporada 48 Sociedad Artística Tecnológico w Monterrey. Za granicą Zespół występował: w USA, Meksyku, Danii, Ukrainie, Litwie, Anglii, Francji, Szwajcarii, Finlandii, Rosji, Niemczech, Jugosławii, Bułgarii, Słowacji, Czechach, we Włoszech i na Węgrzech, ponadto brał udział w Pierwszym Międzynarodowym Festiwalu Tańca Współczesnego „Taniec XXI w.” w Kijowie 1998 oraz w ok. 40 programach telewizyjnych.





Zespół otrzymał medal Francuskiego Towarzystwa Miłośników Sztuki „Le Quartetron”, Nagrodę Artystyczną Młodych im. St. Wyspiańskiego II stopnia „za osiągnięcia w tańcu nowoczesnym”, wyróżnienie w Konkursie Choreograficznym podczas Łódzkich Spotkań Baletowych, oraz z okazji XX-lecia istnienia Złotą Odznakę za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej, a także wiele innych nagród i wyróżnień — głównie za choreografię.

Balet Form Nowoczesnych jest zespołem autorskim, prezentującym głównie rezultaty poszukiwań twórczych Jerzego Birczyńskiego, który wypracował własny styl i język choreograficzny. Zaprasza też do współpracy znanych choreografów z całego świata (m.in. **Douglas Dunn** — czołowy przedstawiciel nurtu *post modern dance* w USA, **David Earle** — założyciel i dyrektor *Toronto Dance Theatre* z Kanady, oraz **Karin Waehner** z Francji).



Repertuar idzie w kierunku czystego tańca — bez fabuły literackiej. Inspiracją dla tancerzy i choreografa jest muzyka — od bluesowej i soulowej (**James Brown**, **Aretha Franklin**, **Joe Cocker**) poprzez jazz (**Herbie Hancock**, **Miles Davis**, **Don Ellis**,

Krzysztof Komeda, Tomasz Stańko) po muzykę poważną klasyczną i współczesną (**Bach, Vivaldi, Chopin, Szymanowski, Piazzolla, Penderecki, Górecki, Chotkowski, Knittel**).

Tancerze doskonali swój warsztat ćwicząc codziennie elementy techniki tańca klasycznego, nowoczesnego i jazzowego oraz wynalezionej przez Birczyńskiego

techniki, dzięki której jego zespół wyróżnia się wrażliwością muzyczną, poczuciem rytmu i precyzją wykonania choreografii. W skład Zespołu wchodzi studenci krakowskich uczelni oraz młodzież krakowska, a podczas jego istnienia przewinęło się przez niego kilka tysięcy młodych ludzi, dla których była to jedyna możliwość zaznajomienia się z tańcem nowoczesnym. Choć tylko dla nielicznych przygoda z tańcem trwała dłużej niż kilka lat, dla wszystkich pozostałych była to szkoła pracy w grupie i nabywanie umiejętności współżycia i partnerstwa w pracy. Wszyscy oni pozostali wyrobionymi odbiorcami sztuki i miłośnikami tańca współczesnego.

Spora grupa wychowanków zespołu kontynuuje zawodową karierę — tańczą w innych teatrach, tworzą choreografię, pozakładali własne zespoły lub szkoły tańca na całym świecie, wykorzystując umiejętności nabyte w macierzystym zespole.



Jerzy Maria Birczyński



Założyciel Baletu Form Nowoczesnych, choreograf, kierownik artystyczny i pedagog Zespołu od początku istnienia. Naukę tańca rozpoczął w wieku trzech lat pod okiem swej matki Ludwiki, a następnie **Janiny Łukaszewicz** i **Marii Stoszko**. Tańca klasycznego uczył się u **Lili Béron** w Studiu Baletowym przy Krakowskim Teatrze Muzycznym, kontynuował naukę w Państwowej Szkole Baletowej w Warszawie i Poznaniu m.in. u **Barbary Kasprowicz**, **Teresy Kujały**, **Raisy Kuzniecovej** i **Andrzeja Glegolskiego**. Równocześnie przez kilkanaście lat pobierał lekcje fortepianu. Jako uczeń poznańskiej Szkoły Baletowej tańczył w choreografiach **Conrada Drzewieckiego**, a następnie w Teatrze Wielkim w Łodzi.

Jest laureatem wielu nagród na profesjonalnych konkursach m.in: pierwszej nagrody na Międzynarodowym Konkursie Choreograficznym

„Le Ballet pour Demain” w Paryżu–Baignolet w 1979 r. (za „*Larghetto*” z koncertu f–moll **F. Chopina**), V miejsca na Międzynarodowym Konkursie Choreograficznym w Nyon w Szwajcarii w 1979 r. (za utwór „*Tears of Joy*” do muzyki **Don Ellisa**), wyróżnienia na Konkursie Choreograficznym w ramach „Łódzkich Spotkań Baletowych” w 1991 r. (za „*Wariacje B–dur*” do muzyki **F. Chopina**), a także laureatem nagrody „Lotos” przyznanej przez Centrum Choreografii Współczesnej z Kijowa (za wybitne osiągnięcia w pedagogicznej działalności na Ukrainie i w świecie) w 1999 r. Wykonawcami nagrodzonych choreografii byli jego uczniowie i wychowankowie — tancerze Baletu Form Nowoczesnych AGH.

Ponadto stworzył choreografię do ok. 30 spektakli w teatrach dramatycznych w całej Polsce (m.in. „Białe Ogrody”, „Gyubal Wahazar”, „Kwartet” w Starym Teatrze, „Tango”, „Cień”, „Listopad” w Teatrze im. Słowackiego gdzie był etatowym choreografem za dyrekcji Mikołaja Grabowskiego) oraz do kilkunastu programów baletowych w TV. Wykładał taniec w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej, prowadził warsztaty taneczne dla studentów szkół artystycznych z Francji, Niemiec i Ukrainy, układał choreografię dla nowojorskiego zespołu „**Douglas Dunn & Dancers**” oraz dla **Polskiego Teatru Tańca – Baletu Poznańskiego**.



„Nie bawię się w dialog ideowy z widzami. Spektaklom nie towarzyszy nadęta filozofia przedstawiana zazwyczaj w drukowanym programie. Niewątpliwie treści niosące poszczególne sekwencje mogą być i są odczytywane przez widzów poprzez czytelny przekaz podany wyłącznie drogą tańca. Istotą bowiem baletu jest ruch, on jest środkiem wyrazu idei choreografa”.

Jerzy Maria Birczyński

Agnieszka Łaska



Najstarsza stażem tancerka Zespołu naukę tańca rozpoczęła w wieku 17 lat w Baletcie Form Nowoczesnych. Przez 25 lat brała udział jako solistka we wszystkich ważniejszych występach Baletu oraz była pierwszą wykonawczynią nagrodzonych choreografii Birczyńskiego „Larghetto”, „Tears of Joy”, „Wariacje B–dur”.

Przez długi czas była asystentką Jerzego Birczyńskiego, a ponadto przez cały ten czas pełniła rolę kierownika organizacyjnego i menagera Zespołu — m.in. zorganizowała dwumiesięczną trasę Baletu w Meksyku i Stanach Zjednoczonych.

Od lat z współpracuje polskimi teatrami dramatycznymi jako choreograf (w dorobku m.in. choreografia do przedstawień Starego Teatru: „Sen nocy letniej”, „Operetka”, „Iwona księżniczka Burgunda”, słynnego musicalu „Cabaret” w Teatrze Muzycznym w Gdyni i in.),

Dzięki stypendiom „**Toronto Dance Theatre**” i „**Douglas Dunn & Dancers**” mogła uczyć się tańca modern w Kanadzie i Nowym Jorku, a ostatnio otrzymała roczne stypendium rządu meksykańskiego umożliwiające zbieranie materiałów do pracy naukowej na temat José Limóna — meksykańskiego choreografa, twórcy jednej z podstawowych technik tańca modern. Od roku pracuje na Uniwersytecie Stanowym w Querétaro w Meksyku, jako pedagog tańca modern.



Jerzy Maria Birczyński z Krakowa zaprezentował pas de trois wolne od stereotypów jakie często narzuca muzyka Chopina.

Le Monde 14.03.1979

Linie nowatorstwa Conrada Drzewieckiego kontynuują układy Ewy Wychowskiej i znakomity „Nocturn” choreografa Jerzego Marii Birczyńskiego do muzyki Marka Choloniewskiego i Krzysztofa Knittla.

Express Poznański 8.12.1988

Surowa muzyka Krzysztofa Pendereckiego zainspirowała młodych Polaków do adekwatnego przetworzenia na dramat taneczny rozwinięty w wizji choreograficznej Jerzego Birczyńskiego. Sciskające za serce i budzące trowge obrazy okazane w upiornym świetle poraziły widzów. Wypełniony teatr zareagował aplauzem i domagał się bisów.

Nürnberg Nachrichten 8.03.1989

Młodzi tancerze i tancerki z Baletu Form Nowoczesnych dosłownie podbili publiczność.

LE VAR — nice-matin 13.07.1994

Wyróżniającą się choreografią wieczoru była „Suita Barokowa” Davida Earle płynnie odtańczona przez cały zespół, z charakterystycznymi ekspresyjnymi ruchami ramion. Założony przed 25 laty krakowski zespół powinien jak najszybciej wystąpić u nas ponownie.

The Stage 15.12.1994

Ciała które mówią, przekazują treści, uwydatniają emocje: cielesna mowa zwana tańcem. Wszystko składało się na swoisty porządek tak charakterystyczny dla „Baletu Form Nowoczesnych” z Krakowa z Polski.

Twórczy talent Jerzego Marii Birczyńskiego — choreografa zespołu — odcisnął się w czulej tkance i zapisał trwałe w pamięci widzów, gdyż jego choreografie są poezją ruchów. Efemeryczny lot jednej z tancerek przybliżył nam nieskończoność — nieśmiertelność pamięci i uczuć.

A.M. Celaya, 22.08.1996

Inspirujący występ „Baletu Form Nowoczesnych” był wielkim i niezapomnianym przeżyciem dla półtora tysięcznej widowni. Nielatwo znaleźć zespół tańca zaangażowanego, którego język choreograficzny dorównałby sztuce Birczyńskiego — autentycznego polskiego Balanchine’a.

Nuevo Milenio, Queretaro, 2.09.1996

Znakomity początek 48 sezonu dzięki „Baletowi Form Nowoczesnych”, którego występ pozostał bez zarzutu. Zespół popisał się techniką i znajomością cielesnej natury ruchu, co w połączeniu z utworami Bacha, Chopina czy Herbie Hancocka sprawiło cud na scenie. Ich nowoczesny taniec ma całkowicie inny styl niż rozwinęły inne grupy meksykańskie i amerykańskie. W przeciwieństwie do nich polscy tancerze ruszają ciałem według swych zachcianek i dostosowują ruch, aby był podobny z charakteru do tęsknych nut w utworze Vivaldiego, lub do dramatycznej wrzawy, która mogła symulować bombardowanie nuklearne w Hiroszimie, czy wreszcie do radości tańców popularnych. Oświetlenie bez wielkiej pompy, proste lecz funkcjonalne uwydatniło szczegóły, stworzyło nastrój i wyróżniło każdego z występujących.

El Norte, Monterrey, 12.09.1996

W każdym akcie zmieniały się kostiumy, a jako integralną część spektaklu można było podziwiać grę światła, które uwydatniały ruch piętnastu tancerzy na scenie. Balet manipulował uczuciami widzów prowadząc ich od smutku do radości, z euforii do bólu, wzruszając i przykuwając uwagę wszystkich oglądających. Podczas show nikt nie był w stanie skierować wzroku gdzie indziej niż na scenę, aby nie przegapić żadnego wyrazu z języka choreografii Baletu Form Nowoczesnych.

El Nacional, Celaya, 21.08.1996

Wrażliwość na wewnętrzną energię i piękno muzyki cechuje Jerzego Marię Birczyńskiego założyciela Baletu Form Nowoczesnych AGH. Przekłada on na język tańca wieloplanowość i precyzję polifonii („Kunst der Fuge” Bacha), bogactwo linii melodycznej barokowych koncertów (Vivaldi, Corelli), subtelny liryzm (Chopin) porażającą ekspresję („Tren pamięci ofiar Hiroszimy” Pendereckiego), erupcję witalności (Herbie Hancock) czy nie kończące się ostinato, które wyraża nie ukojony ból („III Symfonia” Góreckiego). Chwała mu za to, bo robi to dobrze i przy pomocy coraz lepiej wyszkolonych tancerzy.

Przekrój 18.01.1998



Balet Form Nowoczesnych AGH
Studio: 30-059 Kraków, Al. Mickiewicza 30
tel/fax: (+48-12) 423-42-50
tel: (+48-12) 617-38-45
e-mail: jbircz@uci.agh.edu.pl